

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Göteborgs universitet
GU 2019/846
registrator@gu.se

Utbildningsdepartementet
U2019/00970/F
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar promemorian Förslag om dataskyddsbestämmelser som komplettering till propositionen Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning (dnr U2019/00970/F)

Göteborgs universitet instämmer överlag med de tolkningar och förslag som regeringen har lagt fram i promemorian. Universitetet vill dock framföra särskilda synpunkter på några områden.

- Universitetet önskar ett klargörande om när regeringen anser att universitet och högskolor kan komma att utöva myndighetsutövning vid utförande av de nya uppgifterna enligt förslaget
- Universitetet instämmer inte i regeringens bedömning avseende de registrerades rätt till information hos forskningshuvudmännen enligt artikel 13 och 14 dataskyddsförordningen
- Universitetet motsätter sig förslaget att införa upplysningsbestämmelser i 18 § tredje stycket och 19 § andra stycket

Skälen bakom dessa synpunkter utvecklas nedan.

Avsnitt 6.2.2

Rättsliga grunder för övriga statliga myndigheters, kommuners och landstings, enskilda utbildningsanordnares och föreningars personuppgiftsbehandling

Universitetet instämmer i bedömningen att statliga universitet och högskolor kan stödja nödvändig personuppgiftsbehandling på de rättsliga grunderna allmänt intresse och rättslig förpliktelse vid utförande av de nya uppgifterna enligt lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning och högskoleförordningen.

Universitetet önskar ett klargörande om när regeringen anser att universitet och högskolor kan komma att utöva myndighetsutövning vid utförande av de nya uppgifterna enligt förslaget, och därmed kan använda myndighetsutövning som rättlig grund för behandling av personuppgifter. Den föreslagna skrivningen i högskoleförordningen om universitetens och högskolornas hantering av andra misstänkta avvikelser från god forskningssed är inte tydlig.

Stor frihet lämnas till universiteten och högskolorna själva att avgöra på vilket sätt dessa misstankar ska hanteras. Enligt förslaget så åligger det även universiteten och högskolorna att besluta om påföljder eller vidta andra åtgärder mot enskilda efter beslut från den nya nämnden om att det förekommit oredlighet eller en allvarlig avvikelse från god forskningssed men utan uppsåt eller grov oaktsamhet. Det är inte tydligt vilka påföljder eller andra åtgärder som kan komma att vidtas mot enskilda mot bakgrund av nämndens beslut. Denna otydlighet riskerar att leda till att en mer enhetlig och rättssäker hantering av frågor om misstänkt oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed inte uppnås.

Avsnitt 6.6

Behöver de registrerades rättigheter begränsas i något avseende?

Universitetet instämmer inte i regeringens bedömning avseende de registrerades rätt till information enligt artikel 13 och 14 dataskyddsförordningen för behandling av personuppgifter hos forskningshuvudmännen. Universitetet ser ett behov av att närmare utreda frågan om att införa ett generellt undantag från informationsskyldigheten vid behandling av personuppgifter i syfte att utreda misstänkt oredlighet och avvikelser från god forskningssed.

Forskningshuvudmännen kan i olika stadier av hanteringen av misstänkt oredlighet eller andra avvikelser från god forskningssed komma att behöva hantera personuppgifter som ingår i ett tidigare insamlat forskningsmaterial. Det kan vara nödvändigt att behandla personuppgifterna när misstanken uppkommer hos forskningshuvudmannen, när en bedömning ska göras av om en misstanke ska lämnas över till nämnden, när nämnden begär in kompletterande information eller när forskningshuvudmannen själv ska hantera en misstänkt avvikelse från god forskningssed. När personuppgifter som redan behandlas hos en forskningshuvudman för ett ändamål ska behandlas för ett nytt ändamål ska forskningshuvudmannen som utgångspunkt informera de registrerade om detta. Om det nya ändamålet är förenligt med det ursprungliga ändamålet så ska information lämnas enligt artikel 13.3 eller artikel 14.4 dataskyddsförordningen. Om det nya ändamålet inte är förenligt med det ursprungliga ändamålet ska information lämnas enligt artikel 13.1 och 13.2 eller 14.1 och 14.2 dataskyddsförordningen.

Undantaget i artikel 14.5 c dataskyddsförordningen omfattar enbart utlämnandet av personuppgifterna från forskningshuvudmannen till nämnden. Övrig personuppgiftsbehandling som kan krävas hos forskningshuvudmannen omfattas inte av undantaget. I de fall där inte något av undantagen i artikel 13 eller 14 dataskyddsförordningen är tillämpliga så kan forskningshuvudmannen vara skyldig att informera forskningspersonerna om den nya behandlingen som sker i syfte att utreda misstänkt oredlighet i forskning. Såsom regeringen anför i promemorian så skulle det kunna bli relativt betungande att informera om den nya behandlingen när det rör sig om forskningsmaterial avseende ett stort antal personer. Det kan även ifrågasättas om det är lämpligt att informera forskningspersonerna i ett forskningsprojekt om att personuppgifterna hanteras för att utreda misstänkt oredlighet i forskning eller avvikelse från god forskningssed innan en sådan utredning avslutats. Att lämna sådan information skulle riskera att påverka forskningen på ett inte obetydligt sätt även om det skulle visa sig att det inte fanns någon grund för misstanken. Det är inte orimligt att tänka sig

en situation där forskningspersoner redan innan misstanken utretts skulle välja att t.ex. återta ett tidigare lämnat samtycke.

Avsnitt 6.7

Den lagtekniska lösningen och förhållandet till annan dataskyddsreglering

Universitetet ifrågasätter nödvändigheten i att i 18 § tredje stycket och 19 § andra stycket lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning införa upplysningsbestämmelser utöver de som redan finns i 16 och 17 §§ samma lag. Det finns redan hänvisningar till dataskyddsförordningen och dataskyddslagen i andra bestämmelser i förslaget. Det minskar tydligheten att ha ytterligare hänvisningar i nämnda bestämmelser.

I detta ärende har rektor Eva Wiberg beslutat. Förvaltningsjurist Johanna Wallin har varit föredragande. Vid ärendets föredragning har även prorektor Mattias Goksör och universitetsdirektör Anna Lindholm närvarat.

Eva Wiberg
rektor

Johanna Wallin
förvaltningsjurist